

Aanleiding

Veel lidstaten zijn actief om telecomdata te gebruiken t.b.v. de bestrijding van de Corona-epidemie. Om de manier waarop LS dit doen in kaart te brengen biedt dit document een overzicht. Ook waren er vanwege de maatregelen rondom COVID1-19 zorgen over de overbelasting van telecomnetwerken. Ervaringen en maatregelen hieromtrent zijn in dit document opgesomd. Het volgende valt op:

- 1) Meldingen van **overbelasting** netwerk vallen mee (OOS, CH). Een enkele LS neemt maatregelen (LIT, SPA, FRA).
- 2) Meerdere LS ontwikkel(d)en **apps** om actief om burgers te volgen (IER, DUI, POL, SPA, ROE, SLW, POL). Dit is o.o.b.v. toestemming van de burgers, al kan de druk hoog zijn om te accepteren.
- 3) Wat betreft gebruik **telecomdata** bereiden meer LS dit voor (BEL, KRO, FIN), maar is er enkel van ITA en wellicht OOS bekend dat deze data ook daadwerkelijk gebruikt wordt tegen COVID-19.

In het overzicht zijn hoofdzakelijk lidstaten van de EU meegenomen. EFTA-landen die over het algemeen bij het EU-beleid op telecomgebied volgen zijn waar relevant wel aangegeven.

Gebruik van data t.b.v. bestrijding (verspreiding) coronavirus

In heel Europa onderzoeken lidstaten hoe zij telecomgegevens kunnen gebruiken om de verspreiding van het virus te bestrijden. Data kan gebruikt worden om met verschillende doeleinden:

1. Nagaan waar clustering van mensen plaatsvindt en het mogelijk lastig is om afstand tot elkaar te bewaren.
2. Traceren waar een patiënt is geweest en mogelijk anderen heeft besmet.
3. Mensen waarschuwen dat ze in contact zijn geweest met een besmet persoon en eventueel contact voorkomen.
4. Controleren of mensen in quarantaine zich aan de regels houden.
5. Mensen op afstand gezondheidsadviezen geven.

Er wordt in enkele gevallen individuele toestemming gegeven voor dataverwerking, bijvoorbeeld via een app of telefonisch. Onvrijwillige datadeling wordt door LS ook afgedwongen, bijvoorbeeld middels decreet of noodwetgeving. In het geval van onvrijwillige datadeling gaat het voornamelijk over het verwerken van geanonimiseerde en geaggregeerde data.

<p>Vrijwillige datadeling via app die individuele bewegingen van gebruiker kan traceren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tracking zowel real-time als terug in de tijd mogelijk na toestemming. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ierland werkt aan een app die burgers kunnen gebruiken om gewaarschuwd te worden als ze in aanraking zijn geweest met een besmet persoon. • <u>Duitsland</u> zal een tracking app lanceren die op vrijwillige basis kan worden gebruikt. • <u>Polen</u> heeft een app voor mensen in quarantaine die ze op willekeurige momenten vraagt binnen 20 minuten een foto te posten die bewijst dat ze thuis zijn. Deze app kan vrijwillig gebruikt worden ter vervanging van controle door een politieagent. • <u>Spanje</u>, <u>Roemenië</u>, <u>Slowakije</u> en <u>Polen</u> zijn ook bezig met de ontwikkeling van een app waarmee individuele activiteiten kunnen worden getrackt.
<p>Vrijwillig via toestemming op andere manier dan via app</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Slowakije</u> trackt coronapatiënten via data van telecomproviders die is verkregen na telefonische toestemming van patiënt. • In <u>Tsjechië</u> wordt een monitoringssysteem gebruikt waarbij data van mobiele telefoons en betaalkaarten, na toestemming, worden gebruikt om te traceren waar een patiënt mogelijk

	anderen aan heeft kunnen steken.
<p>Dataverwerking zonder toestemming van de individuele gebruiker.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaak op basis van geanonimiseerde en geaggregeerde data - Brengt voornamelijk algemene bewegingen bevolking in kaart. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kroatië</u> is bezig haar <i>Electronic Communications Act</i> aan te passen om providers te verplichten uitgebreidere locatiedata te delen in uitzonderlijke situaties (als een epidemie). • In <u>Finland</u> kunnen telecomproviders al anonieme datasets over de bewegingen van mensen verschaffen, zie hier een voorbeeld. • <u>Italië</u> gebruikt data van lokale telecomoperators in Lombardije om de bewegingen van mensen in kaart te brengen. • <u>Oostenrijk</u> zou gebruik maken van geanonimiseerde data om na te gaan hoe burgers zich bewegen. • <u>Belgische</u> telecomproviders en de overheid zijn, op 11 maart, al overeengekomen data te kunnen delen maar vooralsnog zijn er geen concrete plannen om hier gebruik van te maken.
Nog onduidelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Portugal publiceerde reeds een decreet die uitzonderlijke en tijdelijke maatregelen mogelijk maakt. Er is nog geen correcte vertaling om te zien wat dit betekent.

Individuele acties van lidstaten (en EFTA)

- Kroatië is bezig haar *Electronic Communications Act* aan te passen om providers te verplichten uitgebreidere locatiedata te delen in uitzonderlijke situaties (als een epidemie).
- In Finland kunnen telecomproviders al anonieme datasets over de bewegingen van mensen verschaffen, zie [hier](#) een voorbeeld. Het volgen van individuen is niet mogelijk en lijkt voorlopig ook niet de bedoeling van eventuele noodwetgeving. Er is wel discussie over terwijl de gezondheidsfunctionarissen vooralsnog aangeven het niet nodig te vinden. Operators hebben al wel aangegeven hun data te leveren mocht dit gevraagd worden.
- Portugal publiceerde reeds een decreet die uitzonderlijke en tijdelijke maatregelen mogelijk maakt. Er is nog geen correcte vertaling om te zien wat dit betekent.
- Ierland werkt aan een [app](#) die burgers kunnen gebruiken om gewaarschuwd te worden als ze in aanraking zijn geweest met een besmet persoon. Hiervoor delen gebruikers zelf gezondheidsdata met de app. Waarschijnlijk wordt deze app voor 10 april gelanceerd.
- Italië gebruikt data van lokale telecomoperators in Lombardije om de bewegingen van mensen te tracken.
- Duitsland leek even telecomdata te gaan verwerken om burgers te tracken maar zal uiteindelijk een tracking app lanceren die op vrijwillige basis kan worden gebruikt. Federaal commissaris voor gegevensbescherming Kelber waarschuwde andere landen al op dateregels niet te negeren.
- Oostenrijk zou gebruik maken van geanonimiseerde data om na te gaan hoe burgers zich bewegen. De nationale privacywaakhond gaf al aan hier geen enkel probleem in te zien.
- Slowakije trackt coronapatiënten en waar zij zijn geweest via data van telecomproviders die kunnen worden vrijgegeven nadat de patiënt telefonisch toestemming gegeven heeft voor de verwerking van zijn/haar data. Hiervoor is een speciale coronawet aangenomen.
- In Tsjechië wordt een monitoringssysteem gebruikt waarbij data van mobiele telefoons en betaalkaarten, na toestemming, worden gebruikt om te traceren waar een patiënt mogelijk anderen aan heeft kunnen steken.
- Belgische telecomproviders en de overheid zijn, op 11 maart, al overeengekomen data te kunnen delen maar vooralsnog zijn er nog geen concrete plannen om hier gebruik van te maken.

- Gezondheidsminister Hancock van het [Verenigd Koninkrijk](#) gaf dat de uitzonderingsbepaling t.b.v. het publiek belang door LS gebruikt kan worden om data te verwerken.
- [Polen](#) heeft een app voor mensen in quarantaine die ze op willekeurige momenten vraagt binnen 20 minuten een foto te posten die bewijst dat ze thuis zijn. Deze app kan vrijwillig gebruikt worden ter vervanging van controle door een politieagent.
- [Spanje](#), [Roemenië](#), [Slowakije](#) en [Polen](#) zijn al met de ontwikkeling van een app waarmee individuele activiteiten kunnen worden getrackt.
- **Particulier:** Er zijn meerdere meldingen van bedrijven en onderzoekers die een app ontwikkelen. In het [VK](#) ontwikkelde onderzoekers een app waarin patiënten hun data over zichzelf en hun gezondheid kunnen doorgeven om de ontwikkeling en verspreiding van het virus te kunnen analyseren. [Covid Sympton Tracker](#)
- **Telecomproviders:** [Vodafone](#) heeft al aangegeven alleen geanonimiseerde en sterk geaggregeerde data te delen wanneer dat gevraagd wordt. Individuele klantinformatie en identifiers worden niet gedeeld omdat deze in strijd zouden zijn met Europees en nationaal recht. Telecomproviders stellen zich in het algemeen echter zeer coöperatief op tegenover de nationale overheden.

Overbelasting netwerken

Hier geldt dat problemen met de overbelasting van netwerk over het algemeen niet erg groot lijken.

- [België](#) deelde op 18 maart zorgen over belasting van het netwerk en de gevolgen hiervan voor de netneutraliteit.
- In [Oostenrijk](#) was op 17 maart reeds overbelasting van het mobiele netwerk.
- In [Spanje](#) hebben de telecomproviders hun gebruikers gevraagd slim om te gaan met de datacapaciteit en daar enkele tips bij meegegeven. Operators proberen de capaciteit van hun netwerken te vergroten.
- [Italië](#) en [Zweden](#) kennen, ondanks verhoogd gebruik van de netwerken, vooralsnog geen problemen.
- In [Noorwegen](#) [niet-EU] wordt de capaciteit van het vaste netwerkverkeer wel bijna maximaal gebruikt. In [Zwitserland](#) [niet-EU] was het telefoonnetwerk overbelast en konden internetverbindingen soms niet worden opgezet.

Wel zijn er in verschillende landen maatregelen genomen om de continuïteit van (essentiële) netwerkdiensten te waarborgen:

- In [Litouwen](#) zijn de providers verplicht voorrang te geven op hun netwerken aan *priority services* als nooddiensten, overheidsdiensten, politieke instituties e.d.. Bij [decreet](#) stelt het ministerie de lijst met *priority services* op.
- [Spanje](#) heeft providers verboden huidige gebruikers af te sluiten behalve wanneer misbruik wordt gemaakt van het netwerk. Providers zijn verplicht hun *universal services* blijvend te garanderen, ook bij het aflopen van een contract. Dit geldt in het bijzonder voor toegang tot het internet en het waarborgen van de betaalbaarheid hiervan.
- In [Frankrijk](#) hadden providers vanuit het nationale kader reeds de verplichting een *business continuity plan* te hebben, deze zijn nu in werking. Er wordt bovendien gewerkt aan een noodwet die continuïteit verder moet garanderen.
- [Slovenië](#), [Finland](#), [Slowakije](#), [Luxemburg](#) gaven op 18 maart aan nog geen maatregelen te nemen.

In zeer veel lidstaten bieden providers extra en gratis diensten aan. Voorbeelden hiervan zijn verhoogde databundels, faciliteiten om te telewerken en toegang tot educatieplatforms of communicatieapplicaties.